

Sygn. akt VI Ga 130/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Walus – Rząsa

Sędziowie: SO Renata Bober (spr.)

SO Beata Hass – Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Gminy N.

przeciwko: T.w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu
V Wydziału Gospodarczego z dnia 14 stycznia 2015 r., sygn. akt V GC 485/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda Gminy N. na rzecz pozwanego T.w W. kwotę 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.077 zł (dwa tysiące siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Ga 130/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 czerwca 2015r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód Gmina N. domagała się zasądzenia od pozwanego T. w W. kwoty 17.527.50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 grudnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem kary umownej z gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu z dnia 25 marca 2013r. w związku z odstąpieniem od umowy o roboty budowlane z dnia 27 marca 2013r. zawartej pomiędzy powodem, a (...) Sp. z .o. o. w S..

W uzasadnieniu powyższego powód wskazał, że gwarant odmówił wypłaty gwarancji sugerując, że podpis Burmistrza Miasta Gminy N. jest niezgodny

z kartą wzorów podpisów.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany zarzucił:

- niewykazanie przez powoda należytego umocowania reprezentującego powoda organu;
- brak materialnoprawnych podstaw do żądania od pozwanego zapłaty kwoty 17.527,50 zł stanowiącą karę umowną z gwarancji ubezpieczeniowej, albowiem gwarancja nie była zastrzeżona na wypadek kary umownej;
- gwarancja nie miała charakteru gwarancji abstrakcyjnej. Postanowienia gwarancji zawierały warunki których spełnienie warunkowało wypłatę gwarancji (§ 1 gwarancji, § 4 i 6 gwarancji).
- niewykazanie przez powoda, że wezwanie do zapłaty gwarancji zostało złożone przez właściwie umocowanego powoda;
- przedstawione przez powoda dokumenty nie uzasadniają roszczenia dochodzonego pozwem;
- powód nie miał prawa skorzystać z kar umownych przewidzianych dla odstąpienia od umowy, albowiem od umowy nie odstąpił tylko ją rozwiązał;
- powód nie przedstawił dowodu doręczenia wykonawcy pisma z dnia 29.10.2013r. tym samym nie udowodnił, że rzeczywiście złożył oświadczenie zawarte w tym piśmie;
- ma wypadek uznania, że doszło do odstąpienia od umowy pozwany zarzucił nieważność odstąpienia.
- zdarzenie od którego gwarancja uzależniła obowiązek zapłaty sumy gwarancyjnej był brak zapłaty należności pieniężnej przez wykonawcę. Powód powinien zatem udowodnić, że dochodził roszczenia pieniężnego od wykonawcy, a przynajmniej wezwać go do zapłaty określonej sumy pieniężnej.

Replikując powód pismem procesowym z dnia 28 grudnia 2014r. podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. Podniósł, że wraz z wezwaniem do zapłaty z dnia 20 grudnia 2013r. dołączył wszystkie wymagane dokumenty, że bez względu na to czy doszło do rozwiązania umowy czy do odstąpienia od niej skutek jest ten sam.

Wyrokiem z dnia 14 stycznia 2015r. Sąd Rejonowy Sąd Gospodarczy w Przemysłu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 17.527,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 grudnia 2013r. do dnia zapłaty (pkt. I) oraz kwotę 3.294 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. II).

Sąd ustalił, że pozwany udzielił gwarancji ubezpieczeniowej z tytułu roszczenia powoda jako beneficjenta w stosunku do wykonawcy (...) Sp. z o. o. w S. dotyczącej nie zapłacenia przez wykonawcę należności powstałych w okresie obowiązywania gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy z dnia 27 marca 2013r. Gwarancja była udzielona na okres od 27 marca 2013r. do 25 grudnia 2013r. Sąd ustalił, że wypłata gwarancji była uzależniona od spełnienia kilku warunków min. pisemnego wezwania do zapłaty wraz z kopią dokumentów uzasadniających roszczenie, wezwanie to miało być złożone na piśmie do siedziby gwaranta i podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjanta. Do gwarancji należało dołączyć aktualny odpis z KRS-u lub inny dokument rejestrowy lub założycielski beneficjanta oraz poświadczoną za zgodność kopie karty wzoru podpisów. Sąd ustalił także, że w związku z przerwaniem na ponad 30 dni wykonywania robót przez (...) Sp. z o. o. w S. i wykonaniem tylko części robót powód rozwiązał z wykonawcą umowę o roboty budowlane. Sąd ustalił, że powód wzywając pozwanego do wypłaty gwarancji dołączył do wezwania wszystkie wymagane umową dokumenty.

Sąd wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów.

Przyjął, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Zdaniem Sądu powód spełnił wszystkie przesłanki określone w gwarancji. Wezwał pozwanego do wypłaty gwarancji, dołączył do wezwania wszystkie niezbędne dokumenty.

Jako podstawy prawne swojego rozstrzygnięcia Sąd podał art. 805 § 1 kc oraz art. 481 § 1 kc. O kosztach postępowania orzekł po myśli art. 98 kpc.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją pozwanego w całości. Wyrokowi zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 328 § 2 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i przyjęcie, że dokumenty załączone przez powoda wykazują zasadność roszczenia, podczas gdy samo rozwiązanie umowy o roboty budowlane budzi rozbieżności interpretacyjne;

- art. 233 § 1 kpc polegające na dokonaniu błędnych ustaleń faktycznych tj. ustalenia, że na skutek złożonego przez powoda oświadczenia o rozwiązaniu umowy zaistniała umowna przesłanka do naliczenia kar umownych przewidzianych na wypadek odstąpienia od umowy;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 65 kc poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli zawartych w gwarancji ubezpieczeniowej polegający na błędnym rozumieniu przez Sąd I instancji zapisu, że beneficjent razem z wezwaniem do zapłaty winien przedstawić dokumenty uzasadniające roszczenie.

- art. 65 kc poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli zawartych w gwarancji polegającą na uznaniu, że gwarancja w ramach swoich postanowień w zakresie wypłaty roszczenia na rzecz powoda nie wymagała przedłożenia przez powoda wezwania do zapłaty należności kierowanych do wykonawcy, podczas gdy tylko takie wezwanie mogło potwierdzić wymagalność roszczenia powoda w stosunku do wykonawcy.

- art. 65 kc poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że naliczenie kar umownych mogło nastąpić także na skutek rozwiązania umowy.

- art. 65 kc poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli powoda zawartych w piśmie z dnia 27.10.2013r., polegającą na utożsamianiu rozwiązania umowy z inną formą jej zakończenia;

- art. 65 § 2 kc poprzez błędną wykładnię gwarancji i przyjęcie, że obejmuje ona swoją ochroną roszczenia powstałe w związku ze skutecznym odstąpieniem od umowy, dla zabezpieczenia której została wystawiona, w sytuacji gdy skutkiem odstąpienia było pozbawienie podstawy prawnej zabezpieczenia, a tym samym pozbawienie podstawy do zabezpieczenia kar umownych.

- art. 5 kc poprzez błędną wykładnię i nie uwzględnienie, że dochodzone pozwem roszczenie stanowi nadużycie prawa wynikającego z gwarancji;

- art. 353¹ kc poprzez błędną wykładnię i uznanie, że gwarancja ma charakter oderwany od stosunku podstawowego, w sytuacji gdy gwarancja była warunkowa;

- art. 353¹ kc poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie przez Sąd I instancji, że gwarancja jest specyficzną czynnością ubezpieczeniową zgodnie z którą beneficjent zobowiązany był do udowodnienia wraz z wezwaniem do zapłaty powstanie oraz wymagalność roszczenia, a także wysokość dochodzonego roszczenia.

- art. 481 kc poprzez zasądzenie odsetek od dnia otrzymania wezwania, a nie od dnia wyrokowania.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa ewentualnie o uchylenie zaskarżonego powództwa i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a nadto zasądzenia od powoda zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu powyższego pozwany odniósł się szczegółowo do postawionych zarzutów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Spośród podniesionych przez pozwanego zarzutów w apelacji zasadnym okazał się zarzut naruszenia art. 65 kc poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli zawartych w dokumencie gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu polegającą na uznaniu, że gwarancja w ramach swoich postanowień w zakresie wypłaty roszczenia na rzecz powoda nie wymagała przedłożenia przez powoda jako beneficjenta wezwania do zapłaty należności kierowanego do wykonawcy, podczas gdy tylko takie wezwanie mogło potwierdzić wymagalność roszczenia powoda w stosunku do wykonawcy.

Zarówno w piśmiennictwie jak i orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że źródłem stosunku prawnego gwarancji ubezpieczeniowej (podobnie jak gwarancji bankowej) jest umowa pomiędzy gwarantem (pozwanym), a beneficjentem (powodem) (por. uchwała SN z dnia 16.04.1993r., III CZP 16/93; uchwała z dnia 28.04.1995r., III CZP 166/94; wyrok SN z dnia 16.04.1996r., II CRN 38/96).Przepisy prawa nie regulują umowy gwarancji ubezpieczeniowej, jej udzielanie jednak jest przedmiotem działalności zakładów ubezpieczeń. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 2013, 950 t. j.) przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych. Czynnościami ubezpieczeniowymi, o których mowa w ust. 1, są min. zawieranie umów gwarancji ubezpieczeniowych (art. 3 ust. 3 pkt. 1 w/w ustawy).

Gwarancja ubezpieczeniowa jest specyficzną umową, ukształtowaną przez praktykę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1996 r., II CRN 38/96, OSNC 1996, nr 9, poz. 122). Jako czynność ubezpieczeniowa znajduje głównie oparcie w zasadzie swobody umów (art. 353⁽¹⁾ k.c.), a do jej zawarcia wymagane jest złożenie oświadczeń woli przez obie strony, przy czym wola ta może zostać wyrażona przez każde zachowanie się, które ujawnia ją w sposób dostateczny. Do elementów przedmiotowo istotnych gwarancji należy określenie przedmiotu zobowiązania gwaranta, a więc wskazanie rezultatu, który gwarancja zabezpiecza, jak również uprawnienia, jakie z niej wynika przez podanie sumy gwarancyjnej, którą gwarant zobowiązuje się kontrahentowi zapłacić, jeżeli - z powodu niewykonania na jego rzecz określonego świadczenia przez inną osobę (dłużnika głównego) - złoży on gwarantowi żądanie zapłaty o określonej treści i w określonej formie oraz ewentualnie spełni inne formalne warunki zapłaty wskazane w umowie. Innymi słowy, treść tej umowy sprowadza się do zagwarantowania wypłaty przez gwaranta (ubezpieczyciela) na rzecz beneficjenta (gwarantariusza) określonego świadczenia pieniężnego na wypadek zajścia określonego w gwarancji zdarzenia (wypadku gwarancyjnego). Mocą gwarancji Z.zaciąga własne zobowiązanie do zapłaty na rzecz podmiotu uprawnionego określonego świadczenia pieniężnego na wypadek zaistnienia określonego w gwarancji zdarzenia. To zobowiązanie jest samoistne. Gwarancja może być swobodnie kształtowana przez jej strony. Można w niej zastrzec – jak w niniejszej sprawie – różnorakie warunki których spełnienie umożliwi jej wypłatę. Powyższe można analogicznie porównać do umów ubezpieczeniowych w których zastrzega się zaistnienie jakiegoś zdarzenia, od którego zależy wypłata odszkodowania. Różnica jednak pomiędzy umową ubezpieczenia, a gwarancją ubezpieczeniową jest taka, że przy gwarancji ubezpieczeniowej Z.nie wyrównuje szkody, lecz jedynie wypełnia swoje zobowiązanie polegające na wypłacie konkretnej sumy pieniężnej.

W rozpoznawanej sprawie na uwagę zasługiwała treść § 2 gwarancji ubezpieczeniowej, w której wskazano „wypadek gwarancyjny” czyli zdarzenie, którego wystąpienie aktualizowałoby po stronie pozwanego obowiązek wypłaty sumy gwarancyjnej. W regulacji tej wskazano, że gwarancja ta zabezpiecza roszczenie beneficjenta (powoda) w stosunku do wykonawcy ((...) Sp. z o. o. w S.) powstałe z tytułu nie zapłacenia przez wykonawcę należności, powstałych w okresie obowiązywania niniejszej gwarancji,

w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Zdarzeniem, od którego gwarancja uzależniła obowiązek zapłaty sumy gwarancyjnej, był więc brak zapłaty należności pieniężnej przez wykonawcę. Dla stwierdzenia iż wypadek gwarancyjny się ziścił konieczne było zatem sformułowanie roszczenia pieniężnego w stosunku do wykonawcy i wezwanie go do zapłaty określonej kwoty pieniężnej. Jedynie bowiem wówczas można było uznać, iż miał miejsce brak zapłaty należności.

Powód w niniejszym postępowaniu nie wykazał aby kiedykolwiek wzywał wykonawcę do zapłaty określonej kwoty. Wykazał wprawdzie stosunek zobowiązaniowy łączący go z wykonawcą oraz, że wykonawca tj. (...) Sp. z o. o. w S. nie wykonał należycie zawartej z powodem umowy o roboty budowane (przedłożone w tym zakresie dowody w postaci dokumentów nie budzą wątpliwości, nie były także kwestionowane przez strony). Jednakże to w świetle powyższych argumentów okazało się niewystarczające i skutkowało uznaniem, że nie ziścił się wypadek gwarancyjny, a co za tym idzie po stronie pozwanego nie powstał obowiązek zapłaty świadczenia wynikającego z gwarancji.

Reasumując w związku z tym, że powód nie wykazał w niniejszym postępowaniu, że wzywał wykonawcę (...) Sp. z o. o. w S. do zapłaty przysługującego mu roszczenia pieniężnego, powództwo podlegało oddaleniu. Stąd też Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił. Konsekwencją powyższego było zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za I instancję w wysokości 2.417 zł. Kwota ta stanowiła koszty zastępstwa procesowego poniesione przez pozwanego (§ 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 t. j.).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 kpc oraz § 6 pkt. 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 1 w/w rozporządzenia. Na zasądzoną kwotę składają się: kwota 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 877 zł stanowiąca opłatę sądową od apelacji.